

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Václava Štencle a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce **Mgr. J. H.**, proti žalované **České advokátní komoře**, se sídlem Praha 1, Národní 118/16, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 12. 2023, č. j. 15 A 104/2023-29, o vyloučení soudkyně Nejvyššího správního soudu Mgr. Bc. Jiřiny Chmelové z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 8 As 13/2024,

t a k t o :

Soudkyně Nejvyššího správního soudu Mgr. Bc. Jiřina Chmelová **n e n í** vyloučena z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 8 As 13/2024.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) se kasační stížností evidovanou u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 8 As 13/2024 domáhá zrušení usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 12. 2023, č. j. 15 A 104/2023-29, jímž byla zamítnuta jeho žádost o osvobození od soudních poplatků v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 31. 5. 2023, č. j. 10.01-000221/23-003. Žalovaná tímto rozhodnutím nevyhověla žádosti stěžovatele ze dne 3. 4. 2023 o určení advokáta k poskytnutí právní služby podle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii.

[2] Soudkyně osmého senátu Mgr. Bc. Jiřina Chmelová dne 5. 3. 2024 oznámila předsedovi Nejvyššího správního soudu v souladu s § 8 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), že ve věci mohou být dány objektivní důvody pro její vyloučení, byť se sama podjatá být necítí. Již od roku 2011 se zná se současným předsedou České advokátní komory JUDr. Robertem Němcem, LL.M. Ten je partnerem advokátní kanceláře PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář, se kterou uvedená soudkyně jako advokátka dlouhodobě spolupracovala. Podpořil ji a napsal jí doporučení, když se ucházela

o funkci soudkyně Nejvyššího správního soudu. I když ho zná pracovně již mnoho let, v současné době se s ním vídá pouze příležitostně a není s ním v pravidelném kontaktu.

[3] Předseda Nejvyššího správního soudu v uvedených skutečnostech podjatost Mgr. Bc. Jiřiny Chmelové neshledal, protože bylo posouzení její podjatosti podle § 8 odst. 3 věty třetí s. ř. s. svěřeno jinému senátu Nejvyššího správního soudu.

[4] Podle § 8 odst. 1 věty první s. ř. s. *soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti.*

[5] Nejvyšší správní soud konstatuje, že rozhodování o tom, zda soudce je, nebo není vyloučen z projednání a rozhodnutí věci, se dotýká základního práva účastníka řízení na zákonného soudce zaručeného v čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, jakož i základního práva na projednání věci nestranným soudem zaručeného v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Zákonným soudcem není soudce, u něhož je dán důvod vyloučení podle § 8 odst. 1 věty první a druhé s. ř. s. Právo na zákonného soudce může být porušeno i tím, že je vyloučen soudce, u něhož k tomu nebyl dán zákonný důvod.

[6] Při posuzování nestrannosti soudce lze vyjít z obecných východisek, která byla formulována v ustálené rozhodovací praxi Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva (dále též „ESLP“). Ústavní soud opakovaně zdůraznil, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům atd.), o níž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by ale v praxi stěží našla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je třeba vnímat šířeji. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání, rozhodné je však hledisko objektivní [nález Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01 (N 98/23 SbNU 11)]. Jde o to, zda existují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce disponuje nikoli nezaujatým vztahem k věci [nález Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. I. ÚS 371/04 (N 121/34 SbNU 255); z nedávné doby srov. též nález ze dne 4. 8. 2020, sp. zn. I. ÚS 629/20 (N 158/101 SbNU 105), body 15 až 18, nebo usnesení ze dne 20. 9. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 19/22, body 20 až 22].

[7] Rovněž Evropský soud pro lidská práva posuzuje nestrannost soudce ze subjektivního i objektivního hlediska (např. rozsudky ESLP ze dne 1. 10. 1982, ve věci *Piersack proti Belgii*, stížnost č. 8692/79, bod 30, nebo ze dne 25. 6. 1992, ve věci *Thorgeir Thorgeirson proti Islandu*, stížnost č. 13778/88, bod 49). Jde-li o subjektivní hledisko, nestrannost soudce je presumována, dokud není prokázán opak, přičemž mezi relevantními faktory posouzení může kromě jiného být skutečnost, že se soudce vůči účastníkovi (resp. jeho advokátovi) choval nepřátelsky nebo projevoval nesnášenlivost z osobních důvodů. Posouzení objektivního hlediska se naopak týká zejména hierarchických a jiných vazeb mezi soudcem a ostatními subjekty řízení. Rozhodné je, zda lze obavy osoby považovat za objektivně odůvodněné. V každém individuálním případě je třeba rozhodnout, zda vztah,

pokračování

o který jde, má takovou povahu a intenzitu, že by mohl nasvědčovat nedostatku nestrannosti soudu (v podrobnostech např. rozsudky ESLP ze dne 15. 10. 2009, ve věci *Micallef proti Maltě*, stížnost č. 17056/06, body 93 až 99, nebo ze dne 23. 4. 2015, ve věci *Morice proti Francii*, stížnost č. 29369/10, body 73 až 78; srov. též usnesení Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 19/22, body 23 až 24).

[8] Z prohlášení soudkyně Mgr. Bc. Jiřiny Chmelové vyplývá, že možný důvod vyloučení spatřuje ve svém profesním vztahu k předsedovi České advokátní komory, který byl v minulosti partnerem v advokátní kanceláři, v níž působila, a podpořil a doporučil ji při ucházení se o funkci soudkyně Nejvyššího správního soudu. Účastníkem řízení byla nicméně Česká advokátní komora jako správní orgán, a nikoli osoba jejího funkcionáře. Ve věci nejde o soukromou aktivitu předsedy České advokátní komory, nýbrž výhradně o výkon veřejné správy (srov. usnesení NSS ze dne 26. 5. 2015, č. j. Nao 195/2015-22, odst. [13]). Při posuzování nestrannosti soudce je nutné vycházet z předpokladu, že jde o profesionála schopného oddělit svůj předchozí profesní život od nynější rozhodovací činnosti. Není dán žádný objektivní důvod k obavě, že by uvedený profesní vztah soudkyně Mgr. Bc. Jiřiny Chmelové mohl jakkoli ovlivnit její nestrannost v dané věci.

[9] Nejvyšší správní soud uzavírá, že soudkyně Mgr. Bc. Jiřina Chmelová není vyloučena z projednání a rozhodnutí výše uvedené věci.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. března 2024

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu